

С. І. Білокінь

Голосіївська пустинь Свято-Покровський чоловічий монастир УПЦ МП

«ГОЛОСІЇВСЬКА ПУСТИНЬ» Свято-Покровський чоловічий монастир УПЦ МП. Засн. 1631 Петром Могилою на хуторі Києво-Печер. лаври (нині у [Голосіївському лісі](#)). Було збудовано дерев'яну церкву на честь св. Іоана Сочавського (частина мощей котрого перевезена з Молдови), будинок для митрополита, посаджено сад. У 1680-х рр. архімандрит Варлаам Ясинський побудував церкву на честь преподобних Варлаама та Йоасафа Індійських. 1764 споруджено дерев'яну церкву ікони Божої Матері «Живоносне Джерело». Від 1786 монастир ставропігійний і до 1793 перебував у віданні колиш. архімандрита лаври Зосима Валкевича. Після секуляризації церк. земель пустинь занепала (1800), діяла лише як літня резиденція київ. митрополитів. Два кам'яні храми тут побудував митрополит Філарет (Амфітеатров): 1846 – Покрови Божої Матері (арх. П. Спарро) з бічними вівтарями св. Іоана Сочавського та Трьохсвятительським, пізніше – домовий храм Іоана Багатостраждального Печерського. 1852 пустинь названо Свято-Покровською, а церкву св. Іоана Сочавського перейменовано на честь Живоносного Джерела Пресвятої Богородиці. Наприкінці 19 ст. дерев'яні церкви розібрали. 1910–12 споруджено гол. цегляний хрещатий п'ятибанний храм у формах моск.-ярослав. архітектури 16–17 ст. – церкву Живоносного Джерела Пресвятої Богородиці (арх. Є. Єрмаков). На поч. 1920-х рр. на території монастиря організовано зразкове культурне госп-во, 1923 монастир. землі й госп-во віддані С.-г. інституту. 1927 монастир закрито. У 30-х рр. зруйновано храм Живоносного Джерела Пресвятої

Богородиці. У післявоєн. час на території пустині діяли 4-класна школа, піонер. табір, турист. база. У 1950–60-х рр. усі споруди (крім митрополичого будинку) розібрано як такі, що не мають мист. вартості. Від 1993 ігумен Ісакій (Андроник) із трьома послушниками розпочав відбудову монастиря. Відновлено митрополичий будинок і домову церкву, побудовано корпуси для ченців, дзвіницю, печерну церкву св. Феодосія Печерського і храм св. Миколая Чудотворця. Від 1999 триває відбудова у первісному вигляді церкви Живоносного Джерела Пресвятої Богородиці, біля пн. стіни всередині фундаментів якої знаходиться могила преподобного Парфенія Київського – відомого старця та духівника 19 ст., а біля сх. фундаментів цієї церкви – могила преподобного Олексія Голосіївського, канонізованого 1993 УПЦ МП. 2003 монастирю подаровано копію чудотвор. ікони «Геронтисса» з г. Афон (Греція).

Бібліографічний опис:

Голосіївська пустинь Свято-Покровський чоловічий монастир УПЦ МП / С. І. Білокінь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26587>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).